

اصل استفاده از عقل سلیم (common sense) در انکشاف بشري

براي رسيدن به انکشاف در زندگي چه چيزي مهمتر است؟ پول يا عقل سلیم؟ ضرب المثل قديمست که ” هر نهادي ... از طريق عقل سلیم مستحکم ميگردد“. اغلباً، مردم فکر ميکنند که انکشاف اجتماعي يا فردي از طريق پول، تحصيل يا مدرن شدن حاصل مي شود. ليکن، عقل سلیم يك اصل خيلي عمده در انکشاف فردي به حساب مي رود. اگر شخصي به ارزش عقل سلیم بي ببرد و آنرا در زندگي روزمره به کار بندد، وي گام مهمي در راه پيشرفت برداشته است. زندگي آنقدر پيچيده نيست. زندگي وقتي پيچيده مي شود که انسان از عقل سلیم خويش استفاده نکند.

همين حالا مي خواهيم!

يکي از مشخصات حماقت که متضاد با عقل سلیم است - خواهش بدست آوردن فوري يك چيز است، بدون در نظر گرفتن قيمت آن. چنين شخصي از نهايت خودخواهي مي سوزد. او هرگونه وسيله را به کار مي بندد تا از ديگران جلو بيافتد و زمانیکه براي پول مي رسد آنرا بدون تفکر مصرف مي کند و به جاي بدست آوردن ثمره بيشتر از آن، آنرا ضايع مي کند. وقتي او همه پولش را مصرف کرد و ناچار شد، خواب از سرش مي پرد و پي مي برد که چقدر احمق بوده است. وقتي به سر عقل آمد متواضع مي شود. نياز همه افراد بشر است تا به تواضع بيردازند و براي درک حقايق زندگي، خواب را از سر بدر کنند.

عقل سلیم يا آموزش؟

عقل سلیم عبارت از دريافت راه هاي عملي و ساده براي حل مشکلات است. اين به معني استفاده از منطق درست و استدلال عملي مي باشد. عقل سلیم انسان را به سوي خرد عملي رهنمايي مي نمايد. آموزش مهم است. درست که ما بايد مردم را براي رسيدن به مدارج عالي تحصيلي تشويق کنيم. ليکن، آموزش به تنهائي سبب ايجاد عقل سلیم ، و حصول توانايي براي رسيدگي به مشکلات به حساب نمي رود. آموزش کسب علم است و علم به انسان قدرت و درکي از زندگي مي بخشد. مگر، علم بايست همراه با عقل سلیم و رفتار عملي يکجا باشد. شايد يك فرد داراي سطح عالي تحصيل نباشد، اما اگر او واقعات زندگي را درک کرده ميتواند - چگونگي رفتار مردم و اهميت مسووليت شخصي و صداقت و ... - پس او مي تواند تحصيل خود را، ولو هم کم باشد، براي حصول خير در زندگي به کار برد.

عقل سلیم يا پول؟

مردم اکثراً فکر ميکنند که پول مشکلات زندگي شان را حل مي نمايد. پس آنها به هر فرصتي چنگ مي زنند تا پولي بدست آورند، حتي رشوت خوري و يا حيف و ميل پول ديگرانرا. بعد يا آنرا بر باد مي دهند و يا به رخ مردم مي کشند. در عوض آنکه آنرا رشد دهند، ضايع مي سازند. در حقيقت، براي استفاده درست از پول، انسان به عقل سلیم بيشتر نياز دارد تا ثروت هنگفت.

عقل سلیم یا رویا ها؟

داشتن رویا ها، مفکوره ها و اهداف بزرگ در زندگی کار خوبیست، اما بدون استفاده از عقل سلیم این ها به حقیقت نخواهند پیوست. فرق میان يك انسان رویایی و يك انسان عملي درینست که انسان عملي کار ها را شروع کرده به پایان می رساند. همین عقل سلیم است. این انسان را در کاری که هست ثبات می بخشد. این او را قدرت می دهد که در باب هر کاری به دقت بیاندیشد. عقل سلیم او را از تسلیم شدن در میانه کار باز می دارد. عقل سلیم انسان را با حقیقت قریب می سازد.

عقل سلیم: عنعنه است یا نو آوری ، قدیم یا جدید

عنعنه عبارت از انست که مردم روش زندگی را از يك طریق آموخته اند. ایشان چنان زندگی میکنند که دیگران زیسته اند و زیست میکنند. این روش، روش عام است و به نظر ایشان سالم می باشد. لیکن عقل سلیم به گونه دیگریست. عقل سلیم راه باز است تا در هر مورد روش های بهتری را برای انجام کارها بیابد. عقل سلیم می گوید: ” اگر تغییر باعث آسانی کار ها شده بتواند، بهتر است راه خود را تغییر داد.“

وقتی شخصی می خواهد به انکشاف برسد دو خطر در سر راهش می باشد. خطر اول اینست که به دنبال هر چیزی که نو است بدوید، به خاطریکه آن چیز نو و فیشنی است. و بد تر، آنکه این پدیده جدید را بر دیگران هم بقبولاند. این کار را عقل سلیم حکم نمی کند. خطر دیگر محدود ماندن در دایره عنعنات و راه های کهنه است. و این را نیز عقل سلیم پیشنهاد نمی نماید. عقل سلیم به انسان کمک میکند تا دریابد که بعضی از راه و روش ها برای انجام کار ها کهنه شده اند و باید تبدیل شان کرد. و سپس او آنها را تغییر خواهد داد. در غیر آن وی راکد و بی ابتکار می شود. تغییر به معنی پا به پای زمان حرکت نمودن و مدرن ساختن نیست. بلکه ، به معنی انتخاب راه و روش جدیدیست اگر این راه بهتر باشد.

عقل سلیم یعنی داشتن دید باز است

اگر شخص آرزو دارد تا در زندگی رشد کند، او باید تغییرات را در نظر گرفته و آمادگی تطابق با آنها داشته باشد. یعنی شخص باید دارای رفتار متواضعانه باشد. اگر اتخاذ بعضی راه ها موثر نباشد، شخصی با عقل سلیم آمادگی تغییر آن راه ها دارد. او آمادگی شنودن و آموختن را داراست. او حرف شنو است، اصلاحات را می پذیرد و راه های جدید را قبول میکند. مثل شاگردی که آماده آموختن راه های جدید از استاد خود است، عقل سلیم نیز داشتن روحیه آموزشی است.

عقل سلیم در برابر دروغ و خیانت

بعضی از جوامع رشوت، دروغ و تقلب را تحمل میکنند. اما عقل سلیم، غلط بودن دروغ و تقلب را بر ملا ساخته صدمه آنها به فرد و اجتماع واضح می سازد. متأسفانه، مردم فکر میکنند که رشوت دادن راه معمولی برای انجام کار هاست پس قابل قبول نیز هست. آنها رشوت میدهند زیرا همه در همین راه رهسپارند. در عین وقت مردم خواهان شگوفایی و انکشاف نیز هستند. اما این ممکن نیست. امکان ندارد که مردم به رشوت دادن و رشوت گرفتن ادامه دهند و

آرزوي شگوفايي جامعه را نيز داشته باشند. البته ، هر كسي با اين نظر موافق است، ليكن اكثر مردم فكر ميكنند كه بدون رشوت و فريب كاميابي حاصل نخواهد شد. اين راهيست كه هميشه بوده مردم به روش كهنه چسبيده اند به خاطر يكه راه عام همه مي باشد. اگرچه اين راه عام است اما عقل سليم آنرا نمي پذيرد. اين نوع تفكر ويرانگر و مانع رشد است. مردم بايد جرأت ورزند تا عدهء از راه هاي عام خويش را تغيير دهند تا در زندگي رشدي داشته باشند.

عقل سليم و الگوها

افراد به الگوهاي در زندگي ضرورت دارند تا در اجتماع به انكشاف برسند. وقتي يك شخص الگوي داشته باشد، بايد به آن گوش فرا دهد، از نزديك آنرا مطالعه نمايد و آماده باشد تا تغييرات عملي را ايجاد نمايد. اين روند همچو روند شاگرددي است. شاگرد جوان استاد خويشرا مي بيند و از او در استفاده و کاربرد وسايل تقليد مي كند. يك شاگرد خوب از پيروي استاد خود به علم مي رسد. افراد، خانواده ها، كارمندان دواير رسمي و تجاري بايد شاگردان زندگي شوند. نياز مندي زيادي به استاداني است تا راه زندگي را به ديگران نشان دهند.

عقل سليم به معني داشتن درك درستي از زندگيست و اجتناب از تقليد كوركورانه ديگران است. فرد با عقل سليم نه تنها به راه هاي كهنه تن نمي دهد بلكه در پي هر راه نوي هم نمي دود. بلكه، او قادر است تا شرايط را درك کرده و تغييرات مناسبي را در زندگي اش ايجاد نمايد. زندگي جالب است. هم ساده است و هم مشكل. وقتي شخص به استفاده از عقل سليم مي پردازد، او قادر است تا حقيقت را تشخيص دهد و تصاميم درستي را در زندگي اتخاذ نمايد. باز به ضرب المثل نخست بر ميگرديم كه ” هر نهادي ... از طريق عقل سليم مستحكم ميگردد“.

اصل مقاله: شبکه تجارتي "لا ريد" **La Red (The Net) Business Network** .
باز نويسي از دكتور آرلي لوين (موسسه انكشافی آسیای جنوبي _ CADA).
ترجمه از خدمات ترجماني دقيق